

Hadži Dragan Todorović

MIRKO BRKULJAN, slike

Galerija NIKOLA I, 2006.

Zasnovavši svoje slikarsko istrajavanje na iskustvima modernosti, ali one modernosti, odnosno onih avangardnih pravaca i autentičnih slikarskih eksperimenata, vremenski omeđenih na dve prve decenije dvadesetog veka (fovizam, kubizam, purizam, orfizem), Mirko Brkuljan je se u popriličnoj meri automatski deklarirao i kao umetnik koji je spreman da se i po cenu velikih rizika potpuno posveti tragalačkoj avanturi i iskušavanjima sopstvenih likovnih stavova i opredeljenja. Prihativši dimenzije ritmova i boja kao relevantnu dimenziju psiholoških stanja, Brkuljan prihvata i tajanstvo koje se iz ovih kaleidoskopskih dimenzija ustanovljava u igri boja, oblika i inicijala.

Oblici, koji počesto imaju geometrijske karakteristike, autentičnom dimenzijom punoće donose karakteristike epicentralnih tačaka u kojima su nastali, dok se dinamika kompozicijskih dešavanja i njihova koloritna osnova mogu posmatrati i kao transformativni ciklus preoblikovanja vizuelnog u sadržinsko, i obrnuto. Inicijal, koji u ovom slučaju ne dozvoljavajući boja–ma i oblicima da sami sebi postanu svrha, ne funkcioniše samo kao pokretač dileme, ili zapitanik pred čudom sveta, već i kao agregatna veličina kadra da se i u nedefinisanim oblicima definiše kao veličina sa smislom. Opskrbivši svoje aktore

klonovskim maskama i većitim dilemama o smislu i suštini, o dobru i zlu, o tamnom i svetlom, dnevnom i noćnom, i postavivši ih, na šahovski poligon, ili među stešnjene prolaze uzavrelog megapolisa, Brkuljan im daje šansu da se u jednom harmoničnom vibratu opredele za težinu sa kojom će lebdeti na određenom stepenu gustine vlastitog tereta, i sopstvene udaljenosti od zemaljskog grotla i lične nepogode. A muzičari sa čarolikim i višesmislenim instrumentima, muzičari sa kojima Brkuljan miri mušto i nemušto, ovostrano i onostrano, kosmičko i zemaljsko; muzičari, koji kao tasovi na terazijama večnosti, ili tegovi na polutarima greha, tu su da bi pevali i opevali, da bi učestvovali i saučestvovali, i, pogotovu, da bi artikulirali temperaturu promene. Ali, tu su, i da bi, kao slatkorečivi zagovornici đavolskog, u orkestraciji životnih nepogoda, u karakterizaciji svekolikog ljudskog udesa, u vakumu individualne i kolektivne stradanije potražili od nas i duh i dušu, i misao i smisao, i san i nadu, odnosno sve ono što pokreće svekoliku čovekovu istoriju– snove o slobodi i misao o večnosti.

Ali, vratimo se Brkuljanovim koloritu i spektrima kojima dočrtava idejne aspekte svojih slika. Brkuljan, poput Delonea ("Usudio sam se da izgradim arhitekturu boja u nadi da ću stvoriti elemente dinamičke poezije zadržavajući se u okvirim slikarskih sredstava bez korišćenja literarnih ili deskriptivnih anegdota"), čistim likovnim kompozicijama tvori kontrast i pokret. Uveren u dinamizam svesti, u neprekidnu emittersku i apsorbersku akciju boja, ideja i objekata, Brkuljan taj spoj energetskog i pigmen–

tarnog ustanovljava kao novu vrednost. Novi životni pulsar. Ovde se ne može govoriti o odnosu između čoveka i mašine, jer između futurističkog i apstraktnog sveta ipak stoji čovek. Čovek Stvaralac. Čovek Delatnik. Čovek Tvorac Istorije, Čovek Tvorac Civilizacije. Energija koju Brkuljan konkretizuje u spoju s materijom, odnosno bojom, nova je vrednosna ideja. Pneuma. Tako, u dijalogu sa slikom, u razmeni energetske potencijala posmatrač postaje saučesnički deo slike, a ona saučesnički damar njegovog života. Brišući sve vrste graničnih iskoraka, otvarajući nove komunikacijske nivoe u kojima ireal-

no postaje realno, a iracionalno racionalno, stvorena je jasna struktura uzvišenog značenja, u kojoj se brišu granice klasičnih spoznaja života, i u kojoj se umetnost pretvara u slobodan energetski omotač sveta.

Brkuljanova slika, dakle, prelazeći u začudnu poetsku i muzičku igru, u resku, a vizuelno jasnu, tihanost, u najavu u kojoj nas neverovatni viziri i vibrantni poligoni uvlače u prostor slike (i znatiželju za asocijativnim), postaje fantazija koja, donoseći boju donosi oblik, donoseći stanje donosi celinu, i, koja, svakako, donoseći energiju donosi život.